

86 . SOHBET

KULLUK BİLİNCİ - 2

Kulluğun Hedefi

Nihâî hedef : Allah Teâlâ'nın rızasını kazanmaktır.

Ara hedefler : Kendi içinde ikiye ayrılmaktadır.

a) **Uhrevî ara hedefler**

Şahsın, ailenin, kurumların, İslâm Dünyasının ve bütün insanlığın İslâmlaşmasıdır.

b) **Dünyevî ara hedefler**

Dünyada mutlu olunacak şeyleri elde etmektir.

Bu konuda ölçü şudur: Ara hedefler, nihâî hedefe götürürse nihâî hedeften sayılır, eğer götürmezse engelden sayılır. Bunun da ölçüsü şudur: Ara hedefleri elde ederken Allah (c.c.)'ın koyduğu helal-haram sınırına dikkat edilmesidir. Eğer ara hedefler elde edilirken harama ve helale dikkat edilmezse, "benim gayem Allah rızasıdır., dese bile o söze itibar edilmez, onun sözü münafıklık olur.

Mü'min dünyadan da kıymetli cennetten de kıymetlidir. Çünkü dünya da cennet de mü'mine hizmet için yaratılmıştır. Mü'minin nihâî hedefi ne cennet olabilir ne de dünya! Mü'minin hedefi, dünyayı da cenneti de mü'mine hizmetçi kılan Allah'ın rızası gaye olabilir

Kulluğun Kabul Edilmesinin Şartları

İnsan kıymetli bir varlıktır. Kıymetli olduğu, her şeyin insan için ve insana göre yaratılmış olmasından anlaşılmalıdır. Şeyh Sadi-i Şirâzî şöyle demiştir: "Bulut, rüzgar, ay, güneş, dünya hepsi sana hizmetteler, ta ki eline bir ekmek geçiresin de onu gafletle yemeyesin diye." İşte böyle olan varlığın her yaptığı için kıymetli olması gerekir. Öyle yapmalı ki her yaptığı kabul edile, merdut olmaya, amelleri boşa çıkmaya...

Amellerin kabul edilmesinin iki temel şartı vardır:

1. Kalpte niyetin Allah rızası olması

Delili şu âyet-i kerîmedir:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"Onlar ancak şununla emrolundular: Dinde ihlaslılar ve hanifler olarak Allah'a kulluk etsinler, doğru dürüst namaz kılsınlar ve zekâtı versinler. İşte sağlam din budur." ¹

İhlâs : Yaptığını sadece Allah emrettiği için yapmak, terk ettiğini de sırf Allah yasakladığı için terk etmektir. Kalbi Allah'ın rızası ve Allah'a yaklaşma niyetinden başka düşüncelerden kurtarmak, korumak ve temizlemektir.

Din : İman, islâm ve ahkâmı içine alan sistemdir. İman tasdik konularını, islâm tatbik konularını ve ahkâm da bütün hayattaki hükümleri içine alan sistemdir. Tasdik ederken Allah Teâlâ'nın tasdik etmemizi istediği şeyleri ve nasıl tasdik etmemizi istiyorsa onları tasdik ve öylece tasdik etmek gerekir. Ahkâm konusunda Allah Teâlâ'nın belirlediği ahkâma göre hayat düzenlenecektir.

¹- Beyyine sûresi (98), 5.

Hanîf : Bütün batıl anlayış ve davranışları reddedip Hakka yönelen kimseye denir. Zira şirki reddetmeyenin tevhidî, küfrü reddetmeyenin imanı kabul edilmez. Özetle hanif, yanlışlığı bırakıp doğruya yönelmektir.

2. Amelin Sünnete uygun olması:

Delili şu âyet-i kerîmedir:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

“De ki, eğer siz Allah’ı seviyorsanız, bana tâbi olunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafûr ve Rahîmdir.” ²

Her konuda; iman, ibadet, ahlâk ve ahkâm da Hz. Peygamber (s.a.s.)’e uymaktır. Peygamber gibi iman etmek, Peygamber’in iman ettiklerine iman etmek, O’nun gibi ibadet yapmak, O’nun ahlâkıyla ahlâklanmak ve ahkâmı da O’nun belirlediğine göre uygulamak gerekir. Hz. Peygamber (s.a.s.) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

“Allah Teâlâ bir sözü amelsiz (tam) kabul etmez, sözü ve ameli niyetsiz kabul etmez, sözü, ameli ve niyeti de ancak sünnete uygun olmakla kabul buyurur.” ³

Söz mü’minde de var münâfıkda da var, söz ayrt edici bir özellik değildir. Amel de mü’minde de var münâfıkda da var, bu da fârik/ayırt edici bir özellik değildir. Mü’mini münâfıktan ayıran niyettir. Münâfığın niyeti ve hedefi sadece dünya ve dünyalık şeylerdir. Mü’minin niyeti ve nihâî hedefi de Allah Teâlâ’nın rızasıdır ve Allah Teâlâ’ya manen yaklaşmaktır.

Kâmil mü’mini de bid’atçıdan ayıran Sünnettir. Eğer Sünneti kökten reddederse zaten iman dairesinden çıkar. Sünneti kabul eder de uygulamazsa fâsık dairesine girmiş olur. Ancak niyet önemlidir, ama kâfi değildir. Mesela akşam namazının farzını dört rekât olarak kılsa, benim niyetim Allah Teâlâ’nın rızasıdır dese bile onun ameli merduttur/kabul edilmez. Çünkü Allah Teâlâ’nın rızası, razı olduğu zat olan Peygamber’e uymaya bağlıdır. Ancak üç rekât kılsa makbul olur. Bu şekilde yapmakla Peygamber’e uymuş olur. Peygamber’e uymakla Allah’a uymuş olur. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

“Kim Rasûl’e itaat ederse, gerçekten Allah’a itaat etmiş olur...” ⁴

Kulluğun Zamanı

Bütün bir ömürdür. Delil şu âyet-i kerîmedir:

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet/kulluk et.” ⁵

Kulluktan emekliye ayrılmak ancak ölümle mümkün olabilir.

Kulluğun Mekânı

Bütün bir evrendir. Delil şu hadîs-i şerîftir : **إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ** **“Nerede olursan Allah’tan kork!...”** ⁶

²- Âl-i İmrân sûresi (3), 31.

³- Hâkim, el-Müstedrek, II, 425.

⁴- Nisâ sûresi (4), 80.

⁵- Hicr sûresi (15), 99.

⁶- Tirmizî, Birr, 55; Ahmed, V, 228.

İster yalnız iken, ister toplum içinde iken, ister fakir iken ister zengin iken, ister hasta iken ister sağlıklı iken her yerde, her durumda ve her zaman Allah'a kulluk olacak, demektir.

Hz. Peygamber (s.a.s.), Allah'tan gerçek manada korkmayı; itaat edilip isyan etmemek, zikredip unutmamak ve şükredip nankörlük etmemek şeklinde tarif etmiştir.⁷

Kulluğun Alanı

1- Kalbin Kulluğu

Reddedilmesi gerekenleri reddetmek, tasdîki/doğrulanması gerekenleri tasdik etmek/doğrulamaktır.

Kalbin Amellerinden Bazıları Şunlardır:

1. Kelime-i tevhîdi tasdik etmektir.
2. Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.
3. İnâbe: Allah'a kalp ile yönelmektir.
4. Tevekkül: Sebeplere değil Allah'a güvenmektir.
5. Havf ve reca: Allah'ın azabından korkup rahmetini ummaktır.

2- Dilin Kulluğu

Dille işlenen günahların terk edilmesi ve işlenmesi sevap olanların yapılmasıdır.

Dilin Amellerinden Bazıları Şunlardır:

1. Kelime-i şehâdeti söylemek,
2. Allah yoluna davet etmek,
3. Zikir: Tesbîh, tahmîd, tekbîr, duâ, tehlîl ve istiğfarda bulunmak.

Dilin Zikrinin Dereceleri:

1. İman ve amelle ilgili helâllerden ve haramlardan bahsedilmesi,
2. Namazda Kur'ân'dan okunması,
3. Namaz dışında Kur'ân okunması,
4. Allah'ın, isim ve sıfatlarıyla anılması, tesbih (sübhânallâh), tekbîr (Allahu ekber), tehlîl (lâ ilâhe illallâh) ve tahmîd (elhamdülillâh denilmesi)dir.

Bunlardan en üstünü birincisidir. Çünkü farzlardan bahsetmek ve farz olan ilmi talep etmek farzdır.

Hz. Peygamber (S.A.V)

“(Uygulanması ve terk edilmesi farz olanın) ilmi(ni) talep etmek (bilmek, öğrenmek ve araştırmak) her müslümâna farzdır.” buyurmuştur.⁸

Birincisinin konuşulduğu, öğrenildiği meclisler, tesbîh, tahmîd, tekbîr gibi zikir meclislerinden daha üstündür. İşte bundan dolayı **Hz. Peygamber (s.a.s.) kendi mescidindeki zikir halkasına değil, farz olan ilmin müzakere edildiği halkaya katılmıştır.**

Bu anlayıştan şu çıkar: Önce farzları öğren, sonra farz ile amel et. Daha sonra nfileyi öğren, nfile ile amel et. Yoksa birisini al, diğerini at demiyoruz. Önce en üstün olanını al, sonra üstün olanını al, diyoruz.

Dilin zikrinin önem sırasına göre ikincisi namazda Kur'ân'ın okunmasıdır. Kur'ân-ı Kerîm okunurken de tecvide göre okunmalıdır. Zira Kur'ân'da Allah Teâlâ, Hz. Peygamber'e ve O'nun şahsında bizlere şöyle

⁷- İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm, II, 72.

⁸- İbn Mâce, Mukaddime, 17.

emretmiştir: **“...Kur’an’ı, tertîl (yavaş yavaş, tane tane, tecvid kaidelerine uymak sûreti) ile oku!”**⁹

“**Tertîl**”, bir şeyi güzel, düzgün ve tertip ile, kusursuz bir şekilde, açık açık ve hakkını vererek açıklamaktır.¹⁰

3- Bedenin Kulluğu

Yasaklanan günahların terk edilmesi ve emredilen salih amellerin yapılmasıdır.

Emredilen Bedenin Amellerinden Bazıları Şunlardır :

a) Namaz, b) Zekât, c) Oruç, d) Hac, e) Kâbe’yi tavaf, f) Kur’ân ahkâmını uygulamak, g) Allah yolunda savaş vs.

Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

“ بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ. ”

“ İslâm beş şey üzerine bina edilmiştir: (Temeli) Allah’tan başka (hak) ilah olmadığına, Muhammed’in O’nun kulu ve rasûlü olduğuna şehâdet etmek, (direklerden birincisi) namaz kılmak, (ikincisi) zekât vermek, (üçüncüsü) hacetmek, (dördüncüsü) Ramazan orucunu tutmaktır.” buyurmuştur.¹¹

Bu hadîs-i şerîfe göre İslâm binasının temeli imandır. Dört direk ise namaz, zekât, oruç ve hacdir. İslâm’ın ibadet konuları namaz direği üzerine, iktisâdî konuları zekât direği üzerine, ahlâkî konuları oruç direği üzerine ve siyâsî konuları da hac direği üzerine, bu dört direk de iman temeli üzerine bina edilmiş demektir.

Alınacak Dersler

1. Mü’min dünyadan da kıymetli cennetten de kıymetlidir. Çünkü dünya da cennet de mü’mine hizmet için yaratılmıştır.
2. Kulluğun alanları vardır. 1- Kalbin Kulluğu 2- Dilin Kulluğu 3- Bedenin Kulluğu
3. Amellerin kabul edilmesinin iki temel şartı vardır. Kalpte niyetin Allah rızası olması, Amelin Sünnete uygun olmasıdır.

Bu Hafta

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet/kulluk et.”¹²

Ayeti kerimenin tefsirini ailemiz ile birlikte okuyalım.

⁹- Müzzemmil sûresi (73), 4.

¹⁰- İbn Manzûr, Lisânü'l-Arab, XI, 265.

¹¹- Müslim, İmân, 21-22; Buhârî, İmân, 2; Tirmizî, İmân, 3; Nesâî, İmân, 13

¹²- Hicr sûresi (15), 99.